

Nağdsız ödənişlər: əsas inkişaf hədəfimiz

Emil Zeynalov: «Bankımızın ödəniş kartları üzrə dövriyyəsində böyük dinamika yaranıb»

Ölkəmizin kart bazarında yaranmış vəziyyəti təhlil etmək, eləcə də Azərbaycanın ən iri banklarından biri olan «Bank Standard» tərəfindən nağdsız ödənişlərin həcmi artırmaq məqsədilə həyata keçirilən müxtəlif stimullaşdırıcı tədbirlər barədə məlumat almaq üçün bankın Pərakəndə Bank Məhsulları Departamentinin Plastik kartlar şöbəsinin rəisi Emil Zeynalova müraciət etdik.

- Emil müəllim, ölkəmizdə nağdsız ödənişlərin artırılması ilə bağlı mövcud vəziyyəti ümumi şəkildə necə qiymətləndirmək olar?

- Məlum olduğu kimi, dövriyyədəki nağdsız ödənişlərin payının artması maliyyə axınlarının şəffaflığının, vergi bazasının, bank sisteminin likvidliyinin və digər müsbət makroiqtisadi göstəricilərin artmasına şərait yaradır. Statistika Azərbaycanda nağdsız ödənişlərin artım dinamikasını göstərir: 2007-2011-ci illər arası ölkə daxilində POS-terminallarla dövriyyənin həcmi debet kartları üzrə 72% (129 mln. manatdan 223 mln. manatadək), kredit kartları üzrə 86% (92 mln. manatdan 171 mln. manatadək) artıb. 2010 - 2011-ci illər arası ölkə daxilində nağdsız ödənişlərin həcmi POS-terminallar üzrə 67% (64 mln. manatdan 107 mln. manatadək), bankomatlar üzrə isə 34% (219 mln. manatdan 294 mln. manatadək) artıb.

- Nağdsız ödənişlər bazarının inkişaf etdirilməsi ilə bağlı ölkənin aparıcı banklarından biri kimi «Bank Standard» hansı tədbirlər həyata keçirir? Bankın ödəniş kartları vasitəsilə həyata keçirilən ödənişlərinin dövriyyəsində hansı dəyişikliklər nəzərə çarpır?

- Azərbaycanın nağdsız ödənişlər bazarının inkişafına təkən vermək əsas fəaliyyət istiqamətlərimizdən biridir. Ötən il kartlarımızla həyata keçirilən nağdsız ödənişləri stimullaşdırmağa yönələn və müştərilər arasında populyarlıq qazanmış üç irimiqyaslı kampaniya həyata keçirmişik. Bu kampaniyalar kart sahiblərinin nağdsız ödənişlərə təşviq edilməsinə yönəldilmişdi. 2011-ci ilin sonunda isə bir il ərzində davam edəcək «Kartla ödə, Apple qazan!» adlı kampaniyaya start verilib. Bu aksiya çərçivəsində hər rüb müştərilərimiz arasında «MacBook Air», «MacBook Pro» noutbukları, «iPad2» planşetləri və «iPhone 4S» mobil telefonları oynanılır. Həmçinin, planlı şəkildə yeni ticarət obyektlərini cəlb etməklə bankın ekvayerinq şəbəkəsinin genişləndirilməsi istiqamətində də işlər aparılır.

Hazırda bizim bankın ödəniş kartları üzrə dövriyyəsində böyük dinamika yaranıb. «Bank Standard»ın kartları vasitəsilə həyata keçirilən nağdsız ödənişlərin artım tempi ümumi bazarın artım tempindən yüksəkdir.

- Azərbaycanda və MDB məkanına aid digər ölkələrdə kart bazarının inkişaf dinamikasını müqayisə etsək, hansı mənzərənin şahidi olarıq?

- 2007-2012-ci illər ərzində Azərbaycanda plastik kartların sayı 66% artıb. Bu kartlar arasında kredit kartlarının artım dinamikası debet kartlarının sayının artım dinamikasını nəzərəcəpracaq dərəcədə üstələyir. Kart sayının yaşlı əhaliyə düşən payına görə biz Qazaxıstan və Ukrayna kimi dövlətləri geridə qoymuşuq. Bununla belə, qeyd etmək yerinə düşər ki, kart portfelinin 96%-i debet kartlarının (pensiya və əməkhaqqı kartları) payına düşür. Bunun özü, həmçinin əhəlinin maliyyə savadının aşağı olması ümumi kart dövriyyəsində nağdsız ödənişlərin hələ də az paya (2%) malik olması ilə nəticələnir. Müqayisə üçün deyim ki, Rusiya və Qazaxıstanda bu göstərici 15%-ə bərabərdir. Eyni zamanda, son beş il ərzində Azərbaycanda POS-terminal şəbəkəsi 4,7 dəfə artıb (5.309-dan 25.000-dək) və indi 500 nəfərə 1 terminal düşür ki, bu, Qazaxıstanın göstəricinə yaxındır. Türkiyənin kart bazarına gəlincə isə o, bütün göstəricilər üzrə (adambaşına düşən kartların sayı - 1,8; kredit kartlarının payı - 40%; nağdsız ödənişlərin payı - 50%; 1 POS-terminalın əhatə etdiyi əhali sayı - 35 nəfər) MDB ölkələrini geridə qoyur. Lakin bu göstəricilər bizim üçün o qədər də əlçatmaz deyil.

- Kartlardan istifadənin miqyasının genişlənməsi üçün hansı güzəştləri tətbiq edirsiniz?

- Kart biznesinin inkişafı «Bank Standard»ın əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri olaraq qalacaq. Nağdsız ödənişlər kart biznesinin əsas təməl prinsiplərindən biri olduğu üçün biz bundan sonra da vətəndaşların və ticarət şəbəkələrinin stimullaşdırılmasına yönələn proqramları həyata keçirməkdə davam edəcəyik. Bankın yaxın vaxtlarda istifadəyə veriləcək öz prosesinq mərkəzinin unikal imkanları bu məqsədə xidmət edəcək. Bununla «Bank Standard» həm də İnternet bankçılıq, mobil bank, bankomatlar şəbəkəsi və s. kanallar vasitəsilə əhaliyə göstərilən elektron xidmətləri inkişaf etdirə biləcək.

Biz həmşə kart məhsullarımızın müştərilər üçün əlçatan olmasına çalışırıq. Buna bizim kartların qiymətinə nəzər yetirdikdə əmin olmaq mümkündür. Bundan əlavə, biz vaxtaşırı plastik kartları endirimlə əldə etməyə imkan verən kampaniyalar da keçiririk. Sonuncu endirim kampaniyasını bu ilin mart ayında keçirdik. Həmin kampaniya çərçivəsində müştərilərimiz İSİC və GençKart plastik kartlarını güzəştli qiymətlə əldə etmək imkanı qazandılar. Aprel ayında tələbələrə ünvanlanmış «İSİC kartla uğurlu gələcək» proqramına da start verildi və proqram çərçivəsində tələbələr bankın İSİC kartının 20% endirimlə əldə edə bilərlər. Bu gün plastik kartlar əksər tələbələr arasında bankomatlardan nağd pul çıxarmaq vasitəsi kimi qəbul olunur. Keçirdiyimiz aksiya isə tələbələri plastik kartların imkanlarından hərtərəfli yararlanmağa sövq edir.

- Bankınız POS-terminalların quraşdırılması sahəsində hansı işləri görür?

- Cari ilin may ayınadək «Bank Standard»ın aktiv POS-terminallarının sayı 1808 ədəd təşkil edirdi. Bu il POS-terminalların quraşdırılmasına daha böyük əhəmiyyət verilib, fevral ayından bəri 1149 POS-terminal quraşdırmışıq və bu işlər davam etdirilir. İndi hər ay bankımız, orta hesabla, 300-ə yaxın yeni terminal istifadəyə verir.

- Vətəndaşların POS-terminallardan istifadə etməsini stimullaşdırmaq üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- Biz əminik ki, ticarət şəbəkələrinin və əhalinin stimullaşdırılması və kredit kart bazasının getdikcə genişlənməsi nağdsız ödənişlərin artmasına təkan verəcək. Bankımız tərəfindən həyata keçirilən və indinin özündə də davam edən stimullaşdırıcı kampaniyaların əksəriyyəti məhz nağdsız ödənişlərin artırılmasına yönəlib. Məsələn, hazırda davam edən «Kartla ödə, Apple qazan» aksiyasının şərtlərinə görə, ticarət və ictimai iaşə şəbəkələrində bankın kartları ilə POS-terminallar vasitəsilə həyata keçirilən ödənişlərin hər 10 şərti vahidi (məsələn, 10 AZN, 10 USD, 10 EUR və s.) kart sahibinə 1 lotereya şansı verir. Belə stimullaşdırıcı aksiyaların keçirilməsi və POS-terminal şəbəkəsinin genişləndirilməsi «Bank Standard»ın kart biznesinin inkişafına münbit şərait yaradır. Yaxın gələcəkdə müştərilərimizə güzəştlər təqdim edən və yerli ticarət və ictimai iaşə şəbəkələrindən ibarət klubun yaradılmasını planlaşdırırıq. Bununla yanaşı, əməkdaşlıq etdiyimiz ödəniş sistemlərinin öz kart sahibləri arasında keçirdiyi endirim aksiyaları da nağdsız ödənişlərin artımına təkan verir.

- Nağdsız ödənişlər bazarının daha da inkişafı üçün hansı təklifləriniz var?

- Nağdsız ödənişlərin populyarlaşması üçün plastik kartların istifadəsini əngəlləyən maneələr aradan qaldırılmalıdır. Əsas maneə biznesi nağdsız ödənişlərə üstünlük verməyə sövq edən qanunverici bazanın olmamasıdır. Hazırda Vergilər Nazirliyi və Mərkəzi Bank tərəfindən birgə hazırlanmış stimullaşdırıcı və inzibati tədbirlər paketi razılaşdırma mərhələsindədir. Bu tədbirlər paketinin hazırlıq mərhələsində, bizim bank da daxil olmaqla, bank sektorunun nümayəndələri ilə aktiv məsləhətləşmələr aparılıb və biz öz təkliflərimizi vermişik. Şübhə etmirəm ki, belə tədbirlər həm nağdsız ödənişlərin, həm də ümumilikdə kart bazarının inkişafına təkan verəcək və bizi nağdsız ödənişlərin hökm sürdüyü cəmiyyətə daha da yaxınlaşdıracaq.

Elbrus CƏFƏRLİ